

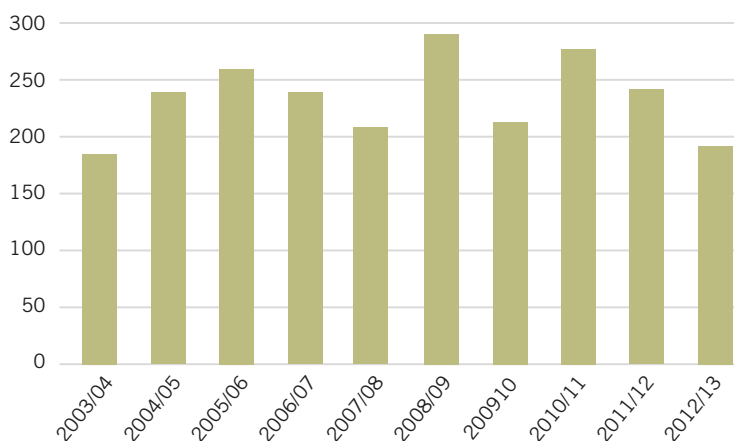
VINTERN 2012/13

ROVDJURSINVENTERING LODJUR

Lodjursstammen minskar

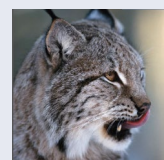
Resultaten från de senaste inventeringarna vintern 2012/13 tyder på att lodjurstammen i Sverige minskar. Under förra vinterns inventeringar hittades 191 familjegrupper av lodjur (honor med ungar). Populationsberäkningar utifrån inventeringsresultaten tyder på att det fanns mellan 1 000 och 1 400 lodjur i Sverige.

ANTAL FAMILJEGRUPPER

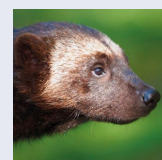

Inventeringsresultaten tyder på en nedgång av lodjursstammen. Under inventeringen konstaterades 191 familjegrupper (honor med ungar) vilket är färre än tidigare. I norra Sverige har man haft ett mål att minska lodjurstammen för att minska skadorna för rennäringen i enlighet med rovdjurspolitiken. Minskningen i det mellersta området kan bero på flera faktorer som samverkar med varandra, som till exempel hur stort jaktuttaget i förhållande till populationsstorleken har varit, människors vilja att rapportera rovdjur till länsstyrelsen, snötillgång under inventeringen, hur stor del av landet som kunnat inventeras av länsstyrelserna själva. Inventeringarna har också skett enligt ny metodik. Eftersom inventeringsarbetet hela tiden utvecklas och blir bättre kan det även bero på en viss överkattning av lodjurstammen vid tidigare inventeringar.

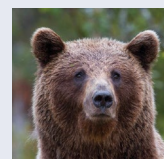
Förutsättningarna för förra vinterns inventeringar i mellersta Sverige kan också innebära en viss underskattning av det totala antalet.

Lodjur

Järv

Björn

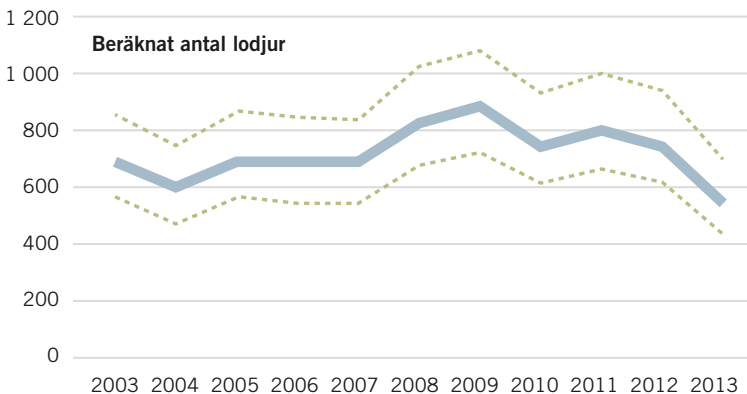
Varg

Övervakning och inventering av rovdjur

Sedan 2012 inventeras järv och lodjur med hjälp av en gemensam metodik för Sverige och Norge. Under 2014 ska även gemensam metodik för björn och varg vara klar. Roddjursstammarna inventeras årligen för att veta hur stora stammarna är och var rovdjuren finns. Kunskapen om djuren är nödvändig för att kunna genomföra en hållbar och långsiktig viltförvaltning och utgör bland annat grund för beslut om jakt, för förebyggande åtgärder och för ersättning till samebyarna för förekomst av rovdjur.

Mycket pekar på att det kommer krävas en försiktighet för att gynnsam bevarandestatus inte ska äventyras. För att klara de gemensamma målen om gynnsam bevarandestatus i landet krävs det att nedgången av lodjurspopulationerna i norra och mellersta Sverige bromsas upp eller motsvaras av motsvarande ökning av lodjur i de södra delarna av landet. Även i Norge minskar lodjurstammen i enlighet med en politisk vilja att begränsa populationen. På sikt kan det påverka möjligheterna att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för lodjuren på en skandinavisk nivå.

POPULATIONSUTVECKLING I NORRA FÖRVALTNINGSOMRÅDET

I norra förvaltningsområdet ingår Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län.

Hur vet man hur många lodjur det finns

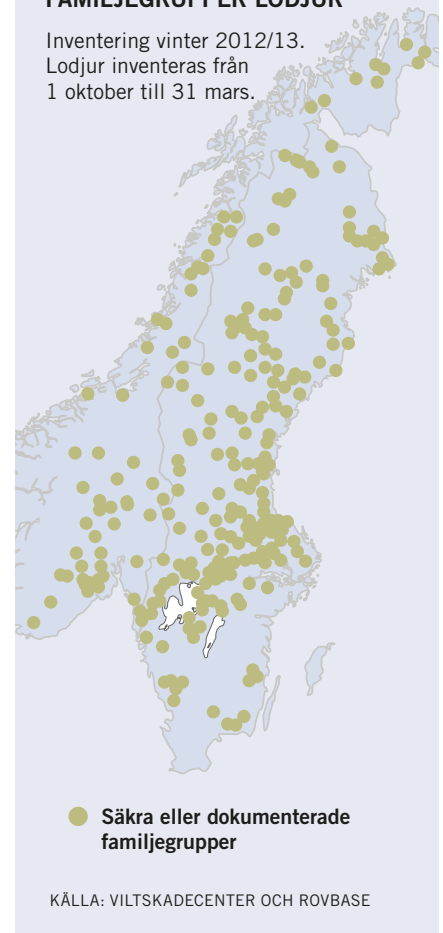
Inventeringarna bygger i stor utsträckning på rapporter om familjegrupper. När man gör beräkningar av den totala lodjurspopulationen måste resultaten från inventeringarna av familjegrupper räknas om till det antal individer som en familjegrupp kan anses representera. Dessutom behöver man uppskatta hur stor andel av familjegrupperna som inte återfunnits under inventeringen. Vid dessa beräkningar tas hänsyn till rådande inventeringsmetodik, inventeringsförhållanden och inventeringsinsats. Omräkningsfaktorer används för att uppskatta hur många individer detta motsvarar i den totala populationen. Beräkningarna visar att det fanns mellan 1 000 och 1 400 lodjur i landet under inventeringssäsongen.

Var finns lodjuren

Lodjurens utbredningsområde är i huvudsak knutet till skogslandskapen men de förekommer även i fjällområden och i slättlandskapen. Lodjuren, framför allt hanarna, är duktiga på att vandra och kan därför förväntas förekomma överallt i Sverige utom på Gotland. Hur mycket lodjur det finns är dock mycket varierande. De tätaste bestånden av lodjur förekommer i de delar av Skandinavien där det finns gott om bytesdjur, framför allt av rådjur och ren. Lodjurspopulationen i södra Sverige uppvisar en fortsatt långsam tillväxt i såväl antal som utbredning. Tillväxten i södra Sverige motsvarar för närvarande inte minskningen av lodjur i norra och mellersta Sverige.

FAMILJGRUPPER LODJUR

Inventering vinter 2012/13.
Lodjur inventeras från
1 oktober till 31 mars.

Hur används inventeringsresultaten

Inventeringarna ger kunskap om rovdjursstammarnas storlek, var de lever och hur stammarna utvecklas över tiden. Bra underlag är nödvändiga för att det ska vara möjligt att bedriva en ansvarsfull och långsiktigt hållbar förvaltning av våra stora rovdjur. Inventeringsresultaten ska ge underlag för uppföljning av nationella och regionala mål för rovdjursstammarnas status och utveckling och ligger bland annat till grund för ersättning för rovdjursförekomst till samebyar och beslut om jakt samt för planering av skadeförebyggande åtgärder.

Så här inventeras lodjuren

Inventering av lodjur i fält pågår från 1 oktober till sista februari och bygger på registrering av familjegrupper (honor och ungar). Familjegrupperna spåras när det är snö. För att undvika att samma grupp av lodjur räknas flera gånger kan spårloporna särskiljas ute i fält eller genom matematiska beräkningar som bygger på hur långt ett lodjur förflyttar sig under ett dygn, så kallade avståndskriterier. Lodjursspåren dokumenteras med foton och GPS-loggar. Dessutom används även direkta observationer av lodjurshonor med ungar, data om familjegrupper från pågående forskningsprojekt och inrapporterade döda lodjursungar, inklusive de som fålls under jakt. Länsstyrelsernas arbete dokumenteras i databasen Rovbase.se där alla resultat sparas.

Eftersom alla enskilda lodjur inte hittas eller registreras under inventeringen används matematiska modeller, som bygger på kunskap om lodjursstammen över en längre period, för att beräkna det totala antal lodjur som faktiskt finns där ute i naturen. Beräkningarna kan även visa om lodjursstammen är stabil, om den är på väg nedåt eller om stammen ökar.

För att veta mera om inventeringar av rovdjur, se faktablad och instruktioner på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se. Här finns också mer information om lodjur och andra rovdjur.

Vem gör vad i inventeringsarbetet

Naturvårdsverket har det övergripande ansvaret för att reglera hur inventeringsarbetet ska genomföras samt för att fastställa och granska de årliga inventeringsresultaten. Länsstyrelserna ansvarar för att planera och genomföra det praktiska arbetet i fält samt för att kvalitetssäkra och sammanställa de inventeringsresultat som berör det egna länet. Viltskadecenter genomför i dialog med länsstyrelserna en granskning och sammanställning av resultaten på uppdrag av Naturvårdsverket.

Allmänheten har en viktig roll och alla har möjlighet att bidra till inventeringsarbetet genom att meddela sina observationer. För att underlätta rapporteringen har Naturvårdsverket tillsammans med Rovdata i Norge utvecklat en databas, Skandobs.se. För att underlätta rapporteringen från allmänheten finns det även en applikation som gör det möjligt att rapportera via mobilen. I renskötselområdet bidrar samebyarna med en stor arbetsinsats under inventeringarna. Svenska jägareförbundet har genom avtal med Naturvårdsverket ett ansvar för att bidra till att öka allmänhetens vilja att rapportera rovdjursobservationer.

Sverige och Norge har utvecklat en gemensam inventeringsmetodik och inventeringen sker likartat i båda länderna. Det ger en bättre samordning och utvecklat samarbete mellan länderna eftersom rovdjuren rör sig över gränserna och detta gynnar förvaltningen i båda länderna.

Databaser för inventering

I arbetet med rovdjursinventeringarna har viltförvaltningen tillgång till den gemensamma norsk-svenska databasen Rovbase. För närvarande pågår ett utvecklingsarbete med att göra de inventeringsdata som inte omfattas av sekretess tillgängliga även för allmänheten och redan nu finns en mängd information om döda djur och dna-prover tillgängliga

www.rovbase.se

För att omhänderta allmänhetens observationer har Rovdata i Norge i samarbete med Naturvårdsverket utvecklat den gemensamma databasen Skandobs med tillhörande mobilapp där vem som helst kan rapportera observationer av stora rovdjur.

www.skandobs.se